

O REEVALUARE A CONTEXTULUI DESCOPERIRII OSEMINTELOR UMANE DIN GALERIA M A PEȘTERII MUIERILOR DE LA BAI A DE FIER

Marian Cosac *

Descoperirea din anul 1952, a osemintelor umane din Galeria M a peșterii Muierilor de la Baia de Fier, s-a bucurat de o atenție specială în rândurile arheologilor și antropologilor din România, dar nu numai. Un exemplu particular ne este relevat de o notă informativă, datată 23. 03. 1963, aflată de Ioan Opriș în dosarul întocmit de Securitate arheologului C. S. Nicolăescu-Plopșor¹. Este adevărat că aceasta, prin conținutul său, urmărea mai degrabă un interes personal al informatorului, anume discreditarea lui C. S. Nicolăescu-Plopșor, în momentul în care se discuta numirea sa ca membru corespondent al Academiei Române.

Sub numele conspirativ de „Drăgan Ion”, colaboratorul afirma: „după ce a pornit cu mare zgomot cercetarea unor peșteri din Transilvania și Oltenia (cu care prilej a anunțat descoperirea „senzațională” a unor oseminte umane cuaternare, dovedite imediat, de către specialiști (Olga Necrasov) și analizate recent la Leningrad, ca fals interpretate) ... ². Subiectivismul sursei citate și interesele sale în îndepărtarea din activitatea de cercetare a arheologului C. S. Nicolăescu-Plopșor ne sunt cu claritate indicate în finalul notei sale informative: „C. S. Plopșor rămâne încă un diletant în arheologie, care nu a reușit să se ridice la nivelul unei adevărate științe, așa cum ni se înfățișează ea astăzi și de care avem nevoie și în patria noastră. Plopșor are un talent literar, care ar putea fi folosit în această direcție”³.

„Drăgan Ion”, prin scepticismul arătat, nu făcea decât să prezinte un punct de vedere ce a predominat în perioada următoare publicării rezultatelor arheologice de la peștera Muierilor. Și studiile generale consacrate istoriei vechi din spațiul actual românesc reflectă cu fidelitate atitudinea respectivă⁴. Această receptare a descoperirii îl făcea pe autorul principal al săpăturilor, C. S. Nicolăescu-Plopșor, să constate că „deși ar fi trebuit să constituie un eveniment științific de mare importanță, nu a fost îndeajuns pusă în valoare”⁵.

Studierea sistematică a sedimentelor din galeriile peșterii Muierilor a debutat în anul 1951 și a fost continuată până în anul 1952⁶, sub coordonarea „Colectivului de antropologie al Academiei R.P.R.”⁷, dar în colaborare cu arheologul C. S. Nicolăescu-Plopșor. Acesta din urmă a reluat săpăturile în anul 1953, și după cum precizează L. Roșu, au fost întrerupte „dat fiind că șantierul Cerna-Olt făcea urgentă cercetarea și cartarea peșterilor din zonă”⁸, dar din păcate rezultatele acestei scurte campanii au

---

*cosac_marian@yahoo.com

¹ Opriș 2004.

² Opriș 2004, p. 261.

³ Opriș 2004, p. 265.

⁴ Dumitrescu și colab., 1983, p. 19.

⁵ Nicolăescu-Plopșor, 1956, p. 32.

⁶ De menționat că primele cercetări și sondaje de interes arheologic au fost efectuate de C. S. Nicolăescu-Plopșor în anul 1924, iar rezultatele obținute au fost utilizate în lucrarea sa de doctorat: Nicolăescu-Plopșor 1935-1936, p. 41-107.

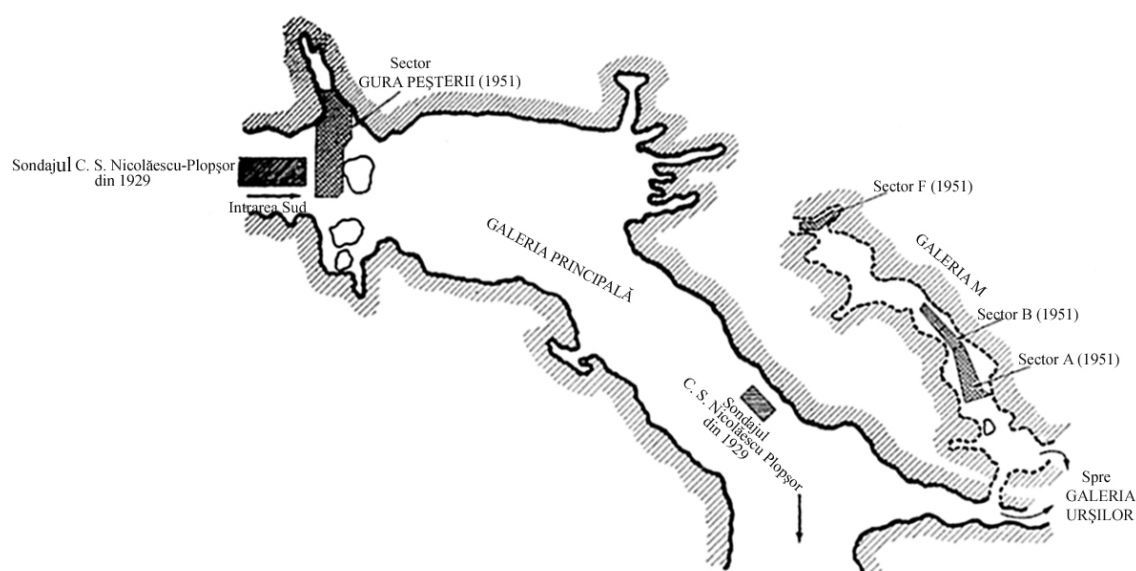
⁷ Milcu 1954, p. 26.

⁸ Roșu 1998, p. 11.

rămas nepublicate. După o întrerupere, în anul 1955, C. S. Nicolăescu-Plopșor și colaboratorii săi au redeschis săpăturile arheologice.

Primele rezultate ale cercetărilor au fost comunicate în Ședința Colectivului de antropologie din 22 iunie 1952, iar studiul respectiv a fost publicat în primul volum al revistei „Probleme de antropologie”⁹, în anul 1954.

Colaborarea dintre antropologi și arheologul C. S. Nicolăescu-Plopșor explică și faptul că rezultatele obținute în anii 1951 și 1952 au fost publicate în trei studii distincte¹⁰, chiar patru, dacă am lua în considerație și succinta notă oferită de menționatul colectiv în raportul de cercetare „Șantierul Grădiștea Muncelului”, pe o singură pagină¹¹, unde se indică faptul că „În galeria M s-au precizat două strate de cultură paleolitică, cu unelte de cuarțit, silex și os, de aspect mousterian final, în asocierie cu faună de climă rece. În sectorul A al acestei galerii au apărut resturi de fosile umane, un craniu și o tibie, aparținând lui *Homo sapiens fossilis*, o mandibulă și o scapulă cu caractere de *Homo primigenius*”¹².

Fig. 1. Amplasarea sondajelor și secțiunilor efectuate în 1929 și 1951 (după Al. Gheorghiu, C. S. Nicolăescu-Plopșor, N. Haas, E. Comșa, C. Preda, Gh. Bombiță, Gh. Enea, F. Gheorghiu, S. Iofcea, D. Nicolăescu-Plopșor, Al. Neagoe, R. Silveanu, I. Surdu, 1954)

În primul raport al cercetărilor arheologice¹³, care aveau ca obiectiv „studiul bio-antropologic al omului fosil ale cărui resturi se găsesc pe teritoriu țării noastre”, precum și „să formeze un colectiv de cercetători tineri bine pregătiți”¹⁴, se menționează faptul că „Această galerie are un singur strat de cultură”¹⁵, iar săpătura a avut ca punct

⁹ Gheorghiu și colab. 1954, p. 73-86. Studiul a fost prezentat în ședința din 22 iunie 1952.

¹⁰ Gheorghiu și colab. 1954; Gheorghiu, Haas 1953, p. 195-207.

¹¹ Gheorghiu, Haas 1953, p. 193.

¹² *Ibidem*.

¹³ Gheorghiu și colab. 1954. Chiar dacă studiul a fost publicat în anul 1954, el prezintă doar cercetările din anul 1951.

¹⁴ Gheorghiu și colab. 1954, p. 74.

¹⁵ Gheorghiu și colab. 1954, p. 80.

de plecare sondajul efectuat de C. S. Nicolăescu-Plopșor în 1929. „S-a săpat până la stânca vie, stratul de cultură variind ca înălțime între 0,35-0,60 m în cotlonul *F* el depășind chiar 1 m înălțime”¹⁶.

Săpătura s-a desfășurat în condiții improprii, după cum se precizează, „datorită deselor defectări ale aparatelor de iluminat, care împiedicau o perfectă vizibilitate în timpul lucrului, precum și datorită faptului că, în unele porțiuni, pământul umed nu se putea cerne în bune condiții, am fost îndreptățiți să depozităm la gura cotlonului de coborâre, întreg materialul rămas de pe urma celor două trieri, pentru ca în urmă să fie spălat, spre a se evita astfel chiar cea mai neînsemnată pierdere”¹⁷. În ceea ce privește utilajul litic recuperat, acesta a fost atribuit „unei culturi musteriene evaluate care prezintă un facies cu totul particular, asemănător celui de la Ohaba Ponor”¹⁸.

Așa cum precizam, rezultatele cercetărilor arheologice din anul 1952 au fost publicate în două studii distincte¹⁹. Primul dintre acestea reflectă punctul de vedere al colectivului alcătuit din arheologul C. S. Nicolăescu-Plopșor și antropologi, iar următorul rezultatele evaluării antropologice, precum și o descriere detaliată a contextului stratigrafic, pentru a se înlătura eventualele obiecții privind asocierea dintre caracterele evaluate ale resturilor umane și aparenta „retardare” a industrie litice.

În raportul colectiv asupra cercetărilor din anul 1952, arheologul C. S. Nicolăescu-Plopșor preciza faptul că „Sectorul A este situat la N de restul galeriei M și denivelat față de aceasta cu 2 m, iar față de galeria principală cu 7,50 m. **Depozitele geologice de umplere ale acestui sector au rezultat din două scurgeri și anume: una din galeria M, iar alta, din spre galeria principală, prin cotlonul folosit de noi pentru coborâre. Caracterul celor două depozite de umplere este deosebit, datorită pe de o parte modului lor de formare, iar pe de altă parte, datorită componenței materialului. Din spre galeria principală s-au scurs în partea de N a sectorului, antrenate de apele subterane, care au circulat prin peșteră: pietre rulate, pietriș, oase întregi sau sfărâmate și rulate. Peste acest con de umplere s-au suprapus scurgerile galeriei M, care coboară în pantă spre partea de sud a sectorului, imediat învecinată continuării galeriei. În această porțiune s-au delimitat precis cele două strate de cultură din galeria M, despărțite printr-un strat steril identic, ceea ce dovedește contemporaneitatea depunerii acestor strate atât cu locuirea galeriei, cât și cu perioada intermediară de părăsire. Peste aceste depozite s-a suprapus un strat steril de pulbere fină și grăunți de calcar, provenind din descumarea postglaciară a bolții peșterii. Observațiile noastre arată că sub acest strat steril cu care se încheie pleistocenul în peșteră, nu au fost întâlnite resturi mai noi holocene, ceea ce duce la concluzia că stratele geologice din acest sector nu au suferit vre-o remaniere ulterioară. În sectorul A, în partea de N a sectoarelor B-F, succesiunea stratelor de cultură - după cum am văzut - este aceeași. Aici, în stratul inferior de cultură, asociat cu o faună și unelte corespunzătoare stratului I, acoperit de stratul steril intermediar și de stratul superior de cultură, peste care se suprapune stratul steril de pulbere de calcar, au apărut câteva resturi umane și anume: I. un craniu care păstrează mare parte din masivul facial; II. un fragment din jumătatea dreaptă a unei mandibule și alături, la baza stratului steril de pulbere de calcar în asociere cu oase de urs de peșteră, având aceeași fosilizare cu acestea, a apărut III. o tibie umană cu urme de**

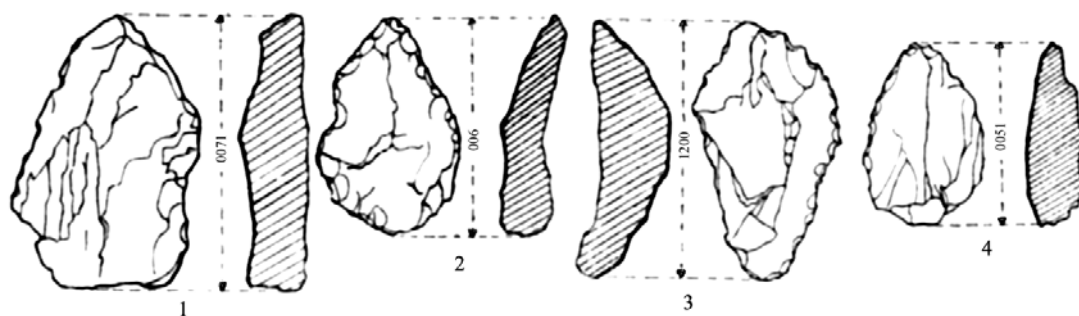
¹⁶ Gheorghiu și colab. 1954, p. 81.

¹⁷ Gheorghiu și colab. 1954.

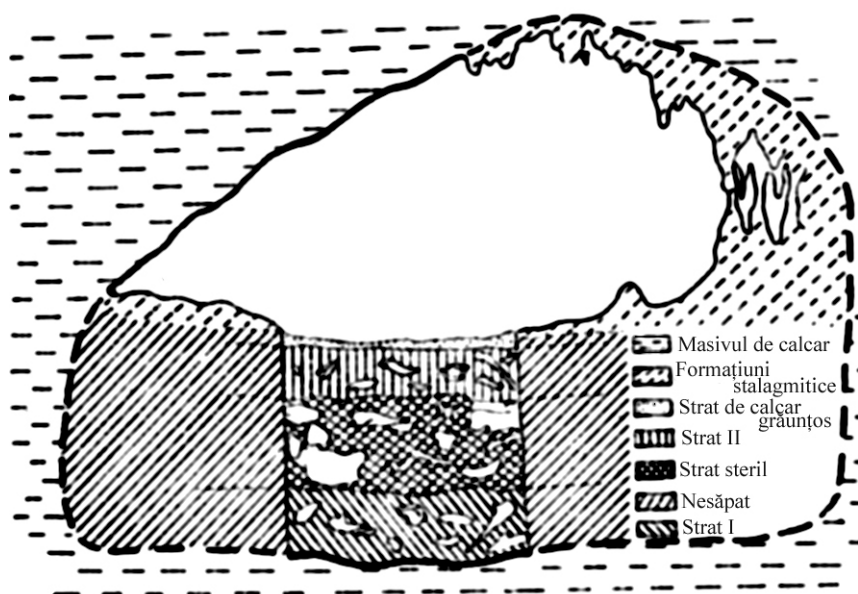
¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ Gheorghiu, Haas 1953, p. 195-207.

roadere pe extremități, și mai jos, la 30 cm sub acest strat, IV. o scapulă umană. Poziția stratigrafică precisă și starea de fosilizare identică cu aceea a oaselor mamiferelor fosile descoperite în asocieră cu resturile umane, precum și uneltele de cuarțit și os apărute în același strat ne îndreptățesc a le socoti cu certitudine resturi de oameni fosili. Craniul și tibia aparțin lui *homo sapiens fossilis*, în vreme ce mandibula și scapula posedă caractere de *homo primigenius*²⁰.

Fig. 2. Utilaj litic asociat cu fosilele umane din sectorul A: 1-2 și 4 vârfuri din cuarțit, 3 racloar din cuarțit (după C. S. Nicolăescu-Ploșor, 1953, p. 201, fig. 7)

Fig. 3. Secțiune stratigrafică a galeriei M (sectorul C)
(C. S. Nicolăescu-Ploșor 1953, fig. 1, p. 196)

O descriere a situației stratigrafice a galeriei M ne este oferită și de Al. Gheorghiu și N. Haas, care, așa cum precizam anterior, au fost de fapt coordonatorii cercetărilor de la Baia de Fier, în momentul în care au fost descoperite vestigiile umane. După aceștia „Cercetările din galeria M, galerie colaterală celei principale, de dimensiuni și volum mult mai redus, au arătat o succesiune mai puțin bogată de straturi ... galeria

²⁰ Gheorghiu, Haas 1953, p. 199. Sublinierile ne aparțin.

principală cu galeria S și galeria M formau o singură unitate, pe care omul primitiv o străbătea cu aceeași ușurință de la un capăt la altul, toate trei găsimu-se practic la același nivel. **În partea terminală a galeriei M a existat întotdeauna o largă depresiune umplută prin scurgerile continue provenite, pe de-o parte, din galeria M, iar pe de altă parte, din galeria principală, scurgeri care formau conuri de umplere bine individualizate, datorită conținutului lor. Conul de umplere din partea imediat adiacentă restului galeriei M a arătat o stratigrafie întru totul asemănătoare umplerii din întreaga galerie ...** în galeria S, golită în întregime în cursul campaniei din 1953, a fost pus în evidență un strat de cultură inferior, care leagă galeria principală de galeria M, solidarizându-se prin caracterele culturale comune. Totodată, acest strat dovedește formarea simultană a unui strat inferior întins de cultură, în cele trei galerii menționate. În rest, galeria S reprezintă un vast depozit de umplere, legat prin caractere culturale de stratele paleolitice mijlocii și superioare din galeria principală”²¹.

În zona de contact dintre galeria M și galeria S, unde se aflau „scurgeri care formau conuri de umplere bine individualizate, datorită conținutului lor”, cercetările au dat la iveală în 1952 câteva resturi de fosile umane, care datează din perioada de formare a straturilor corespunzătoare²² ... „anume: un fragment de mandibulă, un fragment de scapulă, o diafiză tibială, precum și un număr de fragmente dintr-un craniu uman, care au permis, datorită stării lor de conservare, reconstituirea lor aproape completă. Caracterul fosil și datarea tuturor acestor resturi o documentează ansamblul descoperirilor din același strat de cultură. Astfel, din grupul resturilor arheologice descoperite, împreună cu resturile scheletice umane, se desprind: un vârf de cuarțit asemănător vârfurilor musteriene de silex, cu plan de lovire și bulb de percuție, apoi 4-5 răzuitoare de cuarțit, câteva zeci de așchii de cuarțit cu retușe de uzură pe margini, un fragment de silex (poate dintr-o lamă lată) precum și un număr de fragmente osoase pe care se poate desluși intenția de tăiere”²³.

În anul 1955 C. S. Nicolăescu-Plopșor și colaboratorii săi²⁴, de această dată doar arheologi, cu excepția paleontologului Al. Bolomey, au reluat săpătura în principalele galerii ale peșterii Muierilor. Unul dintre obiectivele declarate de coordonatorul cercetărilor era „urmărirea raportului stratigrafic între stratele de cultură din Galeria principală cu cele din galeria S-M”²⁵. După afirmațiile acestuia, „Datele de ordin stratigrafic, furnizate din campaniile anterioare, respectiv cercetările efectuate în sectorul A din galeria M, unde au apărut resturile fosile umane, impuneau verificarea și urmărirea atentă a celor două niveluri musteriene pe toată întinderea secțiunii din galeria M, precum și modul în care se continuă aceste nivele în Galeria S”²⁶. În acest scop au fost efectuate trei „casete”, dintre care prima la o distanță de 7 m de la sectorul A, în profilul dreapta al secțiunii longitudinale din Galeria M²⁷.

Raportul de cercetare menționat anterior este singular prin faptul că ne oferă o primă descriere detaliată a depunerilor sedimentare din apropierea sectorului A. Interesant este că materialul litic musterian ne apare disipat pe întreaga coloană

²¹ Gheorghiu, Haas 1953, p. 646. Sublinierile ne aparțin.

²² *Ibidem*.

²³ Gheorghiu, Haas 1953, p. 652.

²⁴ Nicolăescu-Plopșor și colab. 1957, p. 13-27.

²⁵ Nicolăescu-Plopșor și colab. 1957, p. 13.

²⁶ Nicolăescu-Plopșor și colab. 1957, p. 21.

²⁷ Nicolăescu-Plopșor și colab. 1957, p. 22.

stratigrafică a casetelor efectuate, iar ipoteza emisă de C. S. Nicolăescu-Plopșor, cu privire la existența celor două etape de locuire, ne apare în acest stadiu al cercetărilor arheologice ca improbabilă. De menționat că în primul raport al cercetărilor arheologice se susține că în Galeria M este prezent un singur nivel de locuire²⁸. Și cercetarea din galeria S a evidențiat prezența unei singure etape ocupaționale, atribuită mustertianului²⁹.

Într-un studiu consacrat prezentării stadiului cercetărilor în arheologia paleoliticului din România, C. S. Nicolăescu-Plopșor observa: „Cu toată precizia stratigrafică a descoperirii, apariția unui *homo sapiens fossilis* într-un mediu mustertian părăind îndoielnică celor care erau obișnuiți cu descoperirile apusene, unde această cultură corespunde numai lui *homo primigenius*, a contribuit în bună măsură la lăsarea în umbră a unei astfel de descoperiri”³⁰.

În vederea confirmării succesiunii stratigrafice în sectorul A al Galeriei M, în cursul campaniei din 1955, au fost prelevate mostrele necesare analizei polinice, care „vor îngădui concluzii juste și ample”³¹. De altfel, coordonatorul săpăturilor, C. S. Nicolăescu-Plopșor, conștientiza faptul că doar cercetările interdisciplinare puteau să confirme sau să infirme asociația din sectorul A. În acest sens afirma că „Pentru a vedea dacă eventual ne aflăm în fața unei interpretări stratigrafice eronate, urmează a se face neapărat determinările necesare pe baza fluorului și carbonului radioactiv”³². Ceea ce nu menționează C. S. Nicolăescu-Plopșor este faptul că mandibula umană beneficiase de o datare prin metoda carbonului radioactiv la Leningrad, dar rezultatul obținut nu a fost comunicat într-un studiu de specialitate. Cu toate acestea este utilizat de informatorul menționat anterior, ca un argument în a demonstra că Plopșor „rămâne încă un diletant în arheologie”.

Nu cunoaștem vârsta obținută la Leningrad, dar L. Roșu preciza în anul 1987 că de la Baia de Fier provin „un craniu și o mandibulă umană datată prin metoda carbonului radioactiv (C14) la cca 29000 î.e.n.”³³. Nu ne rămâne decât să presupunem că aceasta este datarea la care se referea „Drăgan Ion”, dar vârsta invocată nu se regăsește printre datările efectuate în laboratorul de la Leningrad și comunicate în revista „Radiocarbon”, este adevărat destul de târziu, în anul 1968, chiar dacă laboratorul este menționat din anul 1963.

Spre surprinderea noastră, aveam să descoperim într-un raport privind datările radiocarbon efectuate la „V. I. Vernadsky Institute of Geochemistry and Analytical Chemistry Academy of Sciences, URSS, Moscow”, prezentat în prestigioasa revistă „Radiocarbon”, o datare cu numărul de identificare Mo-105 și o vârstă obținută de >29000, despre care se afirmă că provine de la Baia de Fier: „*Bone of bear from capsite Bayya-de-F'yer [(?) Baia de Fier; ca. 45° N Lat, 23° E Long] in region of Kraynova [(?) Craiova] in W Romania. Campsite, discoverd 1951 bz K. S. Nikolesscu-Plopshor, contains bones of primitive man and animals with quartite implements. Sample subm. by N. Khaas [Haas]. Comment: age determined from organic fraction of bone*”³⁴. Așadar este vorba de o probă pusă la dispoziția laboratorului de la Moscova de către N. Haas. Din păcate nu se indică sectorul sau nivelul din care provine aceasta, dar se

²⁸ Gheorghiu și colab. 1954, p. 80.

²⁹ Nicolăescu-Plopșor și colab. 1957, p. 24.

³⁰ Nicolăescu-Plopșor 1956, p. 32.

³¹ Nicolăescu-Plopșor și colab. 1957, p. 24.

³² Nicolăescu-Plopșor și colab. 1957, p. 32.

³³ Roșu 1987, p. 35.

³⁴ Vinogradov și colab 1968, p. 454.

face precizarea că a fost descoperită în asociație cu oseminte umane și cuarțite, fapt care ne sugerează ca loc de proveniență sectorul A.

O altă evaluare radiometrică a fost efectuată la o dată pe care nu o cunoaștem, dar rezultatul acesteia a fost publicat de Al. Păunescu în anul 2000. Acesta afirma că „*O probă de oase prelevată din nivelul I Musterian (proba BFPMPR – 1 – galerie M – sector C – 1,40 – 1,50 m), în anul 1952, a oferit vârsta de: 42560 +1310/-1120 ani B.P. (GrN – 16977)*”³⁵. A urmat, în 2004, publicarea de către A. Olariu, G. Skog și E. Alexandrescu a rezultatelor datării scapulei și tibiei. Vârsta indicată pentru acestea era de 30150 ±800 ani BP³⁶.

De precizat este comentariul cercetătorilor menționați anterior, care susțin că resturile umane au fost descoperite în cursul unor campanii de cercetare diferite, ceea ce de fapt nu corespunde cu afirmațiile lui C. S. Nicolăescu-Plopșor, conform cărora acestea au apărut în sectorul A al galeriei M în campania din anul 1952.

Și o reevaluare, ulterioară de această dată, a craniului, oferită de A. Soficaru, A. Doboș și E. Trinkaus, a indicat o vârstă apropiată, de 29930 ±170 ani BP³⁷. În studiul acestora sunt comunicate și vârstele obținute pentru un molar de *Megaloceros giganteus*, prelevat din nivelul intermediar dintre etapa de locuire musteriană și aurignaciană din galeria principală, precum și pentru un metapod de *Ursus spelaeus*, de această dată din nivelul musterian prezent în aceeași galerie³⁸. Rezultatele sunt de 30060 ±280 B.P. și 35367 ±318 ani B.P., pentru molar, și de 40850 ±450 B.P. și 44466 ±677 B.P., pentru metapod.

Ceea ce ne surprinde este faptul că rezultatul comunicat de A. Olariu, G. Skog și E. Alexandrescu este apropiat de vârsta indicată de Al. Roșu, cât și de aceea obținută la Moscova, dar respectivele datări au fost ignorate de C. S. Nicolăescu-Plopșor. Presupunem că această atitudine se datora faptului că rezultatele respective contraziceau ipoteza contemporaneității osemintelor umane cu musterianul din galeria M, pentru că, chiar dacă acest ansamblu litic a fost catalogat ca „mousterian final”, vârsta indicată prelungea evoluția sa într-un palier temporal care nu corespundea în acel moment cu o cronologie acceptată în arheologia paleoliticului, pentru paleoliticul mijlociu.

Prima concluzie care se poate trage din analiza datelor radiometrice prezentate este faptul că etapele de locuire din ambele galerii, respectiv principală și M, s-au desfășurat în aceeași perioadă cronologică, fapt susținut inițial de Al. Gheorghiu și N. Haas.

O a doua observație este că aceleași rezultate ne atrag atenția asupra contradicției dintre vârsta obținută pentru nivelul inferior musterian din galeria M a peșterii Muierilor, respectiv 42560 +1310/-1120 ani B.P., și aceea rezultată în urma datării vestigiilor umane (30150 ±800 și 29930 ±170 ani B.P.), fapt care sugerează acceptarea existenței în sectorul A al galeriei M a unui aport de material din galeria principală. De altfel, chiar autorii cercetărilor arheologice precizează că depozitele geologice de umplere ale sectorului A „au rezultat din două scurgeri și anume: una din galeria M, iar alta, din spre galeria principală”³⁹. Trebuie amintit și faptul că în sectorul respectiv sunt prezente „*conuri de umplere bine individualizate, datorită conținutului lor*”⁴⁰.

³⁵ Păunescu 2000, p. 313.

³⁶ Olariu și colab.

³⁷ Soficaru și colab.

³⁸ *Ibidem*.

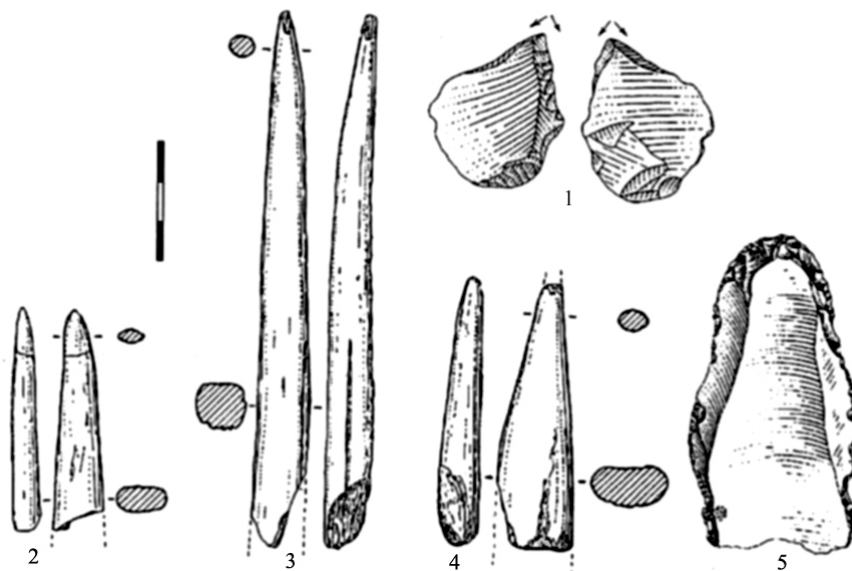
³⁹ Gheorghiu, Haas 1953, p. 199.

⁴⁰ Gheorghiu, Haas 1953, p. 646.

Datele puse la dispoziție până la această dată ne indică faptul că resturile umane au ajuns în sectorul A în urma unei deplasări mecanice naturale de material, cu siguranță din galeria principală a peșterii, unde este prezentă o etapă de locuire atribuită aurignacianului, dar cu o concentrare a habitatului în prima parte a respectivei galerii, fapt care explică absența materialului aurignacian din sectorul A.

Asociația dintre osemintele umane și cuarțite, argument utilizat de C. S. Nicolăescu-Plopșor pentru a le atribui paleoliticului mijlociu, se poate datora unui astfel de fenomen.

În finalul demersului nostru considerăm că se poate accepta ipoteza contemporaneității dintre fosilele umane și utilajul aurignacian (vârfuri din os, *grattoirs* și *burin-e*). Datarea primelor plasează etapa aurignaciană într-o perioadă timpurie a evoluției acestuia în România, fapt care atrage atenția asupra aparentei „izolări” a acesteia, pentru că asociația dintre utilajul litic aurignacian și vârfuri din os este prezentă, în jurul aceleiași vârste, doar la Mitoc - Malul Galben.

Fig. 4. Utilaj aurignacian din peștera Muierilor: 1 *burin* diedru; 2-4 vârfuri din os; 5 *grattoir* pe lamă (după Al. Păunescu 2000)

Bibliografie

- Dumitrescu și colab. 1983 – Vl. Dumitrescu, Al. Bolomey, Fl. Mogoșanu, *Esquisse d'une préhistoire de la Roumanie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983.
- Gheorghiu și colab. 1954 – Al. Gheorghiu, C. S. Nicolăescu-Plopșor, N. Haas, E. Comșa, C. Preda, Gh. Bombiță, Gh. Enea, F. Gheorghiu, S. Iofcea, D. Nicolăescu-Plopșor, Al. Neagoe, R. Silveanu, I. Surdu, *Raport preliminar asupra cercetărilor de paleontologie umană de la Baia de Fier (reg. Craiova) din 1951*, în *Probleme de antropologie*, vol. I, București, 1954, p. 73-86.

- Gheorghiu, Haas 1953 – Al. Gheorghiu, N. Haas, *Date privind omul primitiv de la Baia de Fier. Considerații paleoantropologice*. Studiul a fost prezentat de Șt. M. Milcu în Sesiunea Secțiunii de științe medicale a R.P.R., din 22-24 ianuarie 1954; *Date preliminare asupra rezultatelor paleoantropologice de la «Peștera Muierilor», Baia de Fier, R. Novaci, Reg. Craiova, în Șantierul Grădiștea Muncelului, în SCIV, Anul IV, 1-2, București, 1953, p. 195-207.*
- Milcu 1954 – Șt. M. Milcu, *Dezvoltarea cercetărilor de antropologie în țara noastră, în Probleme de antropologie, vol. I, București, 1954, p. 26.*
- Nicolăescu-Plopșor 1935-1936 – C. S. Nicolăescu-Plopșor *Le Paléolithique en Roumanie, în Dacia, V-VI, 1935-1936, București, 1938, p. 41-107.*
- Nicolăescu-Plopșor 1956 – C. S. Nicolăescu-Plopșor, *Rezultatele principale ale cercetărilor paleolitice în ultimii patru ani în R.P.R., în SCIV, tom VII, nr. 1-2, București, 1956, p. 32.*
- Nicolăescu-Plopșor și colab. 1957 – C. S. Nicolăescu-Plopșor și colab., *Șantierul arheologic Baia de Fier, în Materiale și cercetări arheologice, Vol. III, București, 1957, p. 13-27.*
- Olariu și colab. – A. Olariu, G. Skog, E. Alexandrescu, *Dating of Paleolithic human fossil bones from Romania by accelerator mass spectrometry*, <http://www.nipne.ro/>
- Opriș 2004 – I. Opriș, *Istoricii și Securitatea*, Editura Enciclopedică, București, 2004.
- Păunescu 2000 – Al. Păunescu, *Paleoliticul și mezoliticul din spațiul cuprins între Carpați și Dunăre. Studiu monografic*, Editura Agir, București, 2000.
- Roșu 1987 – Al. Roșu, *Treptele antropogenezei. Mic dicționar al oamenilor fosili*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987.
- Roșu 1998 – L. Roșu, *Cu C. S. Nicolăescu-Plopșor prin veac*, Academia Română – Filiala Iași, Colecția României în istoria universală, vol. 64, Iași, 1998, p. 11.
- Soficaru și colab. – A. Soficaru, A. Doboș, E. Trinkaus, *Early modern humans from the Peștera Muierii, Baia de Fier, Romania*, PNAS, November 14, 2006, vol. 103, no. 46, www.pnas.org/
- Vinogradov și colab. 1968 – A. P. Vinogradov, A. L. Devirts, E. I. Dobkina, N. G. Markova, *Radiocarbon dating in the Vernadski Institute, V, în Radiocarbon, Vol. 10, No. 2, 1968.*

**A NEW ESTIMATION FOR THE HUMAN BONES CONTEXT
OF DISCOVERY IN THE M GALLERY OF MUIERILOR CAVE
FROM BAIA DE FIER**

Abstract

This paper underlines the possibility that the human remains in section A, belonging to the M Gallery from Muierilor Cave might be contemporaneous with the Aurignacian material found in the Main Gallery. Despite the fact that the human remains were redeposited in section A following a natural mechanical displacement of the sediment, radiometric dating allows the framing of a 29,000-30,000 BP time span of contemporaneity between the human remains and the Aurignacian material. Given this time span, the only similar cultural association of bone points, end scrapers and burins is be found in Mitoc Malu Galben.